

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-03/24-09/91

URBROJ: 65-25-2

Zagreb, 2. siječnja 2025.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvešće o provedbi međunarodne razvojne suradnje Republike Hrvatske u 2023. godini*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 8. podstavka 3. Zakona o međunarodnoj razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći ("Narodne novine", broj 14/24), dostavilo Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, aktom od 18. prosinca 2024. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

Primljeno:	27-12-2024		
Klasifikacijska oznaka	021-03/24-09/91	Org. jed.	65
Uredžbeni broj	521-24-1	Pril.	2
		Vrijednost	-

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO VANJSKIH
I EUROPSKIH POSLOVA

KLASA: 302-01/24-01/5
URBROJ: 521-VIII-03-24-103
Zagreb, 18. prosinca 2024.

HRVATSKI SABOR
gospodin
Gordan Jandroković
predsjednik

PREDMET: Izvješće o provedbi međunarodne razvojne suradnje Republike Hrvatske u 2023. godini
- *dostavlja se*

Poštovani gospodine predsjedniče Hrvatskog sabora,

sukladno članku 8., podstavku 3. Zakona o međunarodnoj razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći („Narodne novine“, broj 14/24), u prilogu dostavljamo Izvješće o provedbi međunarodne razvojne suradnje Republike Hrvatske u 2023. godini s tabličnim prikazom u tiskanom obliku.

S poštovanjem,

MINISTAR

dr. sc. Gordan Grlić Radman

Prilog:

- Izvješće o provedbi međunarodne razvojne suradnje Republike Hrvatske u 2023. godini s tabličnim prikazom

MINISTARSTVO VANJSKIH I EUROPSKIH POSLOVA

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI MEĐUNARODNE RAZVOJNE
SURADNJE REPUBLIKE HRVATSKE ZA 2023. GODINU**

Zagreb, prosinac 2024. godine

SADRŽAJ

1. Uvod.....	3
2. Institucionalni okvir službene razvojne pomoći Republike Hrvatske.....	5
3. Struktura službene razvojne pomoći Republike Hrvatske u 2023. godini.....	6
4. Bilateralna službena razvojna pomoć.....	10
5. Multilateralna službena razvojna pomoć.....	12
6. Ukrajina.....	13
7. Zaključak.....	15
8. Prilozi.....	15

1. Uvod

Protekla 2023. godina bila je još jedna nedvojbeno teška godina obilježena mnogobrojnim globalnim izazovima. Rat u Ukrajini, oružani sukobi u Sudanu, na Bliskom istoku i u regiji Sahela, klimatske promjene, širenje raznih bolesti, raseljavanje i gospodarski šokovi nastavili su izazivati golemu patnju stanovništva širom svijeta, čineći tako iznalaženje adekvatnog odgovora na spomenute izazove sve zahtjevnijim.

Prva procjena Ujedinjenih naroda (*dalje u tekstu: UN*) za 2023. godinu navela je inicijalne potrebe za financiranjem u iznosu 51,5 milijardi američkih dolara u svrhu pružanja humanitarne pomoći za 230 milijuna od 339 milijuna ugroženih ljudi. Međutim, u studenome 2023. godine bilo je jasno da su financijski zahtjevi porasli za 10% - na rekordnih 56,7 milijardi američkih dolara namijenjenih za 74 zemlje i za 245 od ukupno 363 milijuna ljudi u potrebi. Ovo povećanje uzrokovano je višestrukim čimbenicima, uključujući i žurne situacije nastale kao posljedice potresa u Siriji i Turskoj, poplava u Libiji, kolere i poplava u Malaviju i Mozambiku te krize na Bliskom istoku. Povećane humanitarne potrebe zabilježene su za izbjeglice u Sudanu te u Gazi, Libanonu, Čadu, Etiopiji, Madagaskaru, Mjanmaru, Nigeru, Somaliji, Siriji i Sudanu.

Aktivnosti na području međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći, kako na globalnom planu, tako i na razini Europske unije (*dalje u tekstu: EU*) i njenih država članica u 2023. godini i dalje su bile obilježene postojećim, kao i novim, sukobima velikog intenziteta. Njihov utjecaj na civilno stanovništvo, posebno djecu, bio je najznačajniji pokretač humanitarnih potreba. Zabilježen je porast kršenja odredbi međunarodnoga humanitarnog prava i ljudskih prava, pri čemu je zabrinjavajuće porasla razina ugroze sigurnosti i zaštite humanitarnih radnika. Kao i uvijek, žene i djevojčice podnijele su nerazmjern teret trpeći rodno uvjetovano nasilje golemih razmjera i stalne izazove rodnoj ravnopravnosti. Sve navedeno je uzrokovalo velike patnje, dovodeći do valova raseljavanja, akutne nesigurnosti hrane i pothranjenosti.

Iako je humanitarni sustav tijekom 2023. godine bio suočen s ozbiljnom krizom financiranja, pomoć je uspješno pružena 128 milijuna ljudi u potrebi diljem svijeta. Nedostatak financiranja je poziv na uzbunu međunarodnoj zajednici jer humanitarna pomoć ne može biti krajnje rješenje već je potrebno povećati napore za rješavanje temeljnih uzroka humanitarnih potreba - sukoba, klimatskih promjena i gospodarske dinamike.

Tijekom 2023. godine, EU je na svjetskoj razini ostao kolektivno najveći donator službene razvojne pomoći (*dalje u tekstu: SRP*). Doprinosom od 42% na globalnoj razini, EU je zajedno sa svojim državama članicama zadržao status vodećega globalnog pružatelja SRP-a izdvojivši u 2023. godini 95,9 milijardi eura, što je povećanje u odnosu na 93,2 milijardi eura iz 2022. godine.

Međunarodna razvojna suradnja jedan je od glavnih alata vanjskog djelovanja EU-a, uobličena u Globalnoj strategiji za vanjsku i sigurnosnu politiku te u konceptu Tima Europa - zajedničkoj

platformi Europske unije i država članica, kao i u Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju - Globalna Europa (NDICI-GE) koji je glavni izvor financiranja vanjskog djelovanja EU. Ovdje svakako treba istaknuti i geopolitičku i geoekonomsku platformu EU-a, *Global Gateway*, kojoj je cilj omogućiti snažnije uključivanje privatnog sektora u razvojnu suradnju što je jedan od strateških prioriteta EU-a u budućem vanjskom djelovanju, a koji je u potpunosti usklađen s UN-ovim Programom do 2030. i njegovim ciljevima održivog razvoja te Pariškim sporazumom.

Upotrebom svih financijskih i razvojnih instrumenata koje EU ima na raspolaganju i uz snažnu potporu država članica, u okviru *Global Gateway* predviđena je mobilizacija ulaganja u vrijednosti do 300 milijardi eura za razdoblje od 2021. do 2027. godine. U okviru jedinstvenog djelovanja kroz pristup Tima Europa, prikupljaju se resursi EU-a, država članica, europskih financijskih institucija i nacionalnih institucija za financiranje razvoja.

Republika Hrvatska svoje je aktivnosti na razvojno-humanitarnom planu tijekom 2023. godine uskladila s aktivnostima međunarodnih razvojnih dionika, poglavito EU-a te ih je usmjerila na pružanje pomoći ratom zahvaćenoj Ukrajini, kao i na zbrinjavanje raseljenih osoba iz Ukrajine. Istodobno, osigurala je kontinuitet svojeg djelovanja na području međunarodne razvojne suradnje potporom multilateralnim programima na području svojih zemljopisnih i sektorskih prioriteta. Ujedno, Republika Hrvatska je nastavila jačanje suradnje s organizacijama civilnog društva nakon što je prethodne dvije godine ostvaren važan iskorak u tom segmentu. U 2023. godini Republika Hrvatska ostvarila je svoj prvi Tim Europa projekt u Keniji te je kao bilateralni donator Okvira za ulaganja na zapadnom Balkanu (*dalje u tekstu: WBIF*) ostvarila doprinos za svoj prvi *Global Gateway* vodeći projekt (*flagship project*) u Albaniji.

Nastavno na uspješnu suradnju s Odborom za razvojnu suradnju Organizacije za gospodarsku suradnju (*dalje u tekstu: OECD DAC¹*), Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (*dalje u tekstu: MVEP*) kao koordinator međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći Republike Hrvatske, razvilo je trogodišnji projekt reformi politike razvojne suradnje. Cilj ovog projekta je unaprjeđenje postojećeg modela strateškog planiranja i pravnog okvira te jačanje kapaciteta komuniciranja i povećanje vidljivosti vezanih za aktivnosti na području međunarodne razvojne suradnje.

Dodatno, MVEP je u studenome 2023. godine, izrazilo želju za stjecanjem *Participant* statusa u okviru OECD DAC-a², a u veljači 2024. godine poslano je i službeno pismo glavnom tajniku OECD-a Mathiasu Cormannu s iskazom interesa. Početkom kolovoza 2024. godine, Republika Hrvatska je dobila službeni poziv glavnog tajnika Cormanna za *Participant* status.

¹ OECD DAC krovna je međunarodna organizacija za metodologiju i statistiku međunarodne razvojne suradnje. Države donatori podnose godišnja izvješća o volumenu, zemljopisnim i sektorskim područjima razvojne suradnje, provedbenim kanalima i drugim ključnim podacima, u svrhu objedinjavanja, statističke obrade i izrade godišnjih pregleda međunarodne razvojne suradnje na globalnoj razini. Republika Hrvatska, kao država članica EU, u tom smislu surađuje s OECD-om, a za podnošenje godišnjih izvještaja o nacionalnim provedbenim elementima službene razvojne pomoći OECD DAC-u zadužen je MVEP.

² Članstvo u DAC-u nije vezano uz članstvo u OECD-u, tako da nisu sve članice OECD-a i članice DAC-a. Trenutno OECD DAC broji 32 člana, s tri različita stupnja članstva: *associate*, *participant* i *invitee*. Hrvatska je dobila *Invitee* status 27. lipnja 2014. godine, što je bio prvi korak prema punopravnom članstvu.

Nastavno, MVEP je uputilo u proceduru Pismo, kojim je službeno odgovorivši na Poziv, Republika Hrvatska i formalno postala *Participant* unutar OECD DAC-a, čime će se dodatno osnažiti uloga i mjesto Hrvatske u globalnim razvojnim procesima.

2. Institucionalni okvir službene razvojne pomoći Republike Hrvatske

Republika Hrvatska aktivna je na planu međunarodnog razvoja od 2008. godine, kada je donesen prvi Zakon o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći inozemstvu („Narodne novine“, broj 146/08) (*dalje u tekstu: Zakon*). Stupanjem u punopravno članstvo EU-a, Republika Hrvatska je preuzela strateški i zakonodavni okvir politika razvojne suradnje i humanitarne pomoći EU-a.

Zakonom je MVEP određen nacionalnim koordinacijskim tijelom za razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć Republike Hrvatske inozemstvu. Također, zadužen je za prikupljanje statističkih podataka drugih tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i javnih institucija te pripremu statističkog izvješća o korištenju sredstava za provedbu SRP-a u skladu s pravilima OECD DAC-a. U skladu s tim, MVEP izrađuje prijedlog godišnjeg izvješća o provedbi službene razvojne pomoći.

Kao instrument vanjskopolitičkog djelovanja, provedba definiranih ciljeva međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći u 2023. godini, uključujući koordinaciju i izvještavanje, izvrštena je u Provedbeni program MVEP-a za razdoblje 2021.-2024. godine. Sukladno Provedbenom programu, sektorski i zemljopisni prioriteti u 2023. godini usklađeni su sa strateškim ciljevima vanjske politike, komparativnim specifičnostima na području najboljih praksi i iskustava Republike Hrvatske primjenjivih na području međunarodne razvojne suradnje te obveza i preporuka proizišlih iz ključnih međunarodnih dokumenata. Sektorski i zemljopisni prioriteti provedbe međunarodne razvojne suradnje u 2023. godini slijedili su smjernice definirane Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine („Narodne novine“, broj 13/21).

Provedba SRP-a u 2023. godini bila je prioritetno usmjerena na projekte obrazovanja, zdravlja, osnaživanja ljudskih prava te zaštite i promicanja prava žena, djece i mladih. Područje mira, sigurnosti i razvoja te potpora jačanju demokratskih institucija, uključujući promicanje hrvatskih specifičnih iskustava iz ratne i poslijeratne stabilizacije s posebnim naglaskom na humanitarnom razminiranju, drugi je sektorski prioritet. Treći sektorski prioritet usmjerava službenu razvojnu pomoć na aktivnosti potpore odgovornom gospodarskom razvoju, posebice digitalizaciji.

Zemljopisni prioriteti uvažavaju vanjskopolitičku, sigurnosnu, razvojnu i gospodarsku dimenziju te primarno usmjeravaju aktivnosti na područje jugoistočne Europe, u kojem se ističe Bosna i Hercegovina. Drugi zemljopisni prioritet predstavlja Istočno i Južno susjedstvo EU-a u kojem se izdvaja Ukrajina što je izravni rezultat oružane agresije Ruske Federacije na tu zemlju. Treći zemljopisni prioritet obuhvaća sve ostale države primateljice razvojne pomoći sukladno klasifikaciji OECD DAC-a.

Važno je istaknuti da se od donošenja Zakona 2008. godine, globalna situacija stubokom promijenila jer je došlo do značajnih geopolitičkih preslagivanja kako na europskom

kontinentu, tako i na široj globalnoj razini, a zabilježeni su i povijesni uspjesi Republike Hrvatske na vanjskopolitičkom planu (članstvo u EU i Sjevernoatlantskom savezu - NATO, ulazak u Schengenski prostor i eurozonu). Novi kontekst svjetske politike uvjetovao je i potrebu donošenja novoga zakonskog okvira koji će regulirati pružanje SRP-a Republike Hrvatske, slijedeći pritom međunarodno preuzete obveze, kao i hrvatske vanjskopolitičke interese i ciljeve.

Radi jačanja provedbenih mehanizama razvojne suradnje, posebice provedbe projekata u okviru suvremenih mehanizama i dobrih praksi kakve se primjenjuju u drugim državama članicama EU-a, MVEP je u 2023. godini zbog opsega izmjena i dopuna, pristupio izradi novoga cjelovitog zakonskog okvira za pružanje razvojne suradnje i humanitarne pomoći.

U 2023. godini upućen je u proceduru usvajanja novi Zakon o međunarodnoj razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći („Narodne novine“, broj 14/24) (*dalje u tekstu: novi Zakon*) koji je stupio na snagu dana 15. veljače 2024. godine. Njime je međunarodno-pravni okvir razvojne suradnje postavljen u opće odredbe te je na taj način hrvatski pravni okvir postao detaljno usklađen s dokumentima, smjernicama i ciljevima EU-a, OECD-a i UN-a.

Pojedini elementi novog Zakona osobito su važni za pristupanje OECD-u i jedan su od uvjeta pozitivne ocjene hrvatske spremnosti na punopravno članstvo jer će detaljnije razraditi kategorije nositelja provedbe i načina provedbe.

Novi Zakon je u potpunosti usklađen sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 123/17 i 151/22), kao i s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine.

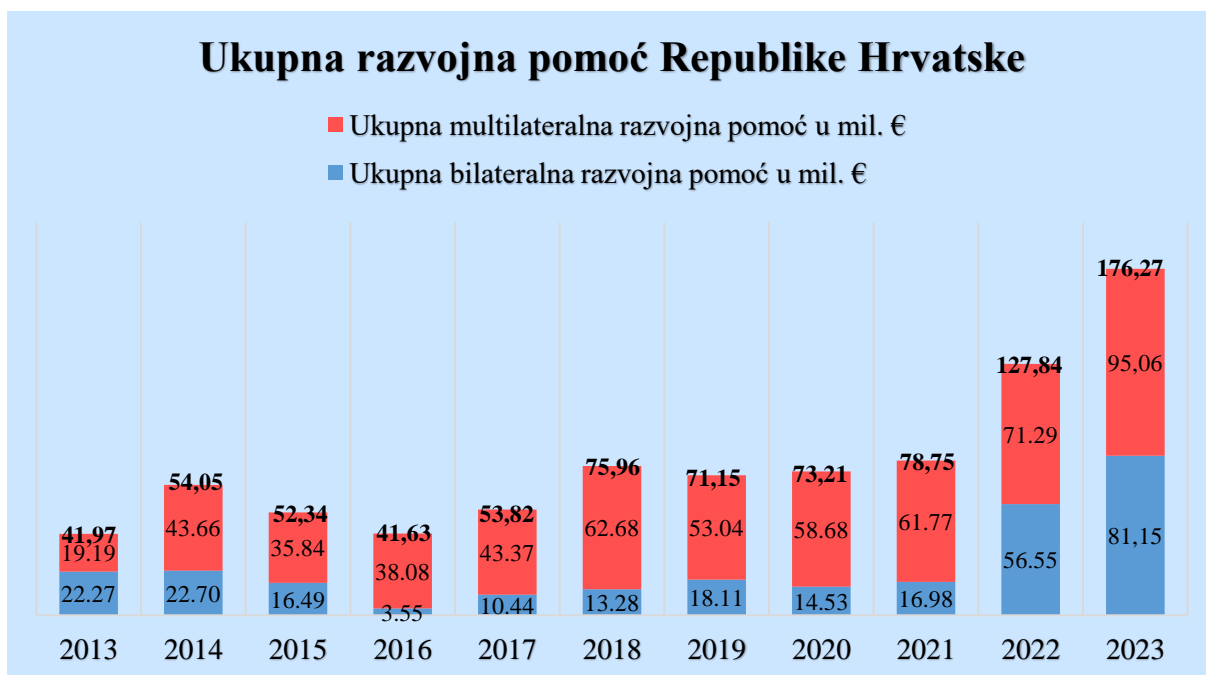
MVEP je zadržao nadležnost koordinatora nacionalnih politika razvojne suradnje i provedbe, kao i ostale nadležnosti iz Zakona i drugih zakonskih i podzakonskih akata. Tu je prvenstveno riječ o nadležnostima u pogledu izvješćivanja prema međunarodnim organizacijama, izrade godišnjih provedbenih izvješća, praćenja ispunjavanja ciljeva i načela, kao i ulogi predsjedatelja Povjerenstvom Vlade Republike Hrvatske za međunarodnu razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć inozemstvu. U nadležnost MVEP-a pridodano je planiranje i provedba programa informiranja javnosti i podizanja svijesti u Republici Hrvatskoj o važnosti međunarodne razvojne suradnje, što je jedan od aspekata kojem će se pridati posebna pozornost u predstojećem razdoblju.

3. Struktura službene razvojne pomoći Republike Hrvatske u 2023. godini

EU se zajedno sa svojim državama članicama obvezao na ostvarivanje kolektivnog cilja izdvajanja za SRP u iznosu od 0,7% BND-a do 2030. godine. Države članice koje su pristupile EU nakon 2004. godine, uključujući Republiku Hrvatsku, obvezale su se na podizanje izdvajanja za SRP u zadanom razdoblju na 0,33 % BND.

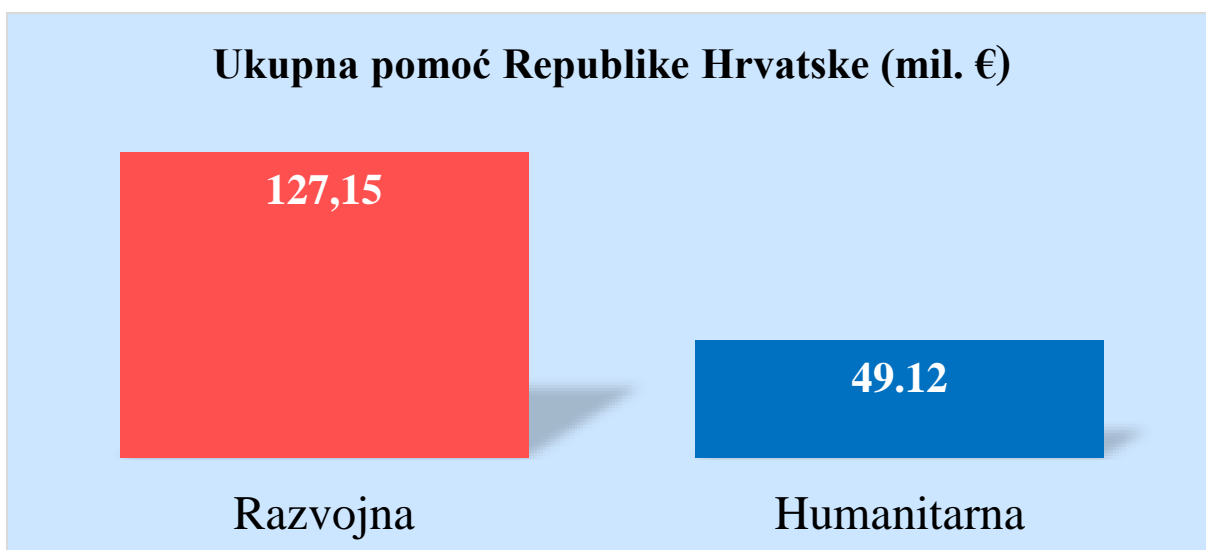
Ukupna izdvajanja Republike Hrvatske za SRP u razdoblju od 2009. do 2023. godine pokazuju trend rasta na godišnjoj razini. Preliminarni podaci OECD DAC-a navode da je u 2023. godini SRP Republike Hrvatske iznosio 0,20 % BND-a, što je povećanje od rekordne 2022. godine kada je iznosio 0,19% BND. Temeljem posebne metode izračuna i odgovarajućih statističkih

parametara OECD DAC-a, Republika Hrvatska će u zadnjem tromjesečju 2024. godine zaprimiti potvrdu o točnom postotku udjela SRP-a u BND-u za 2023. godinu.

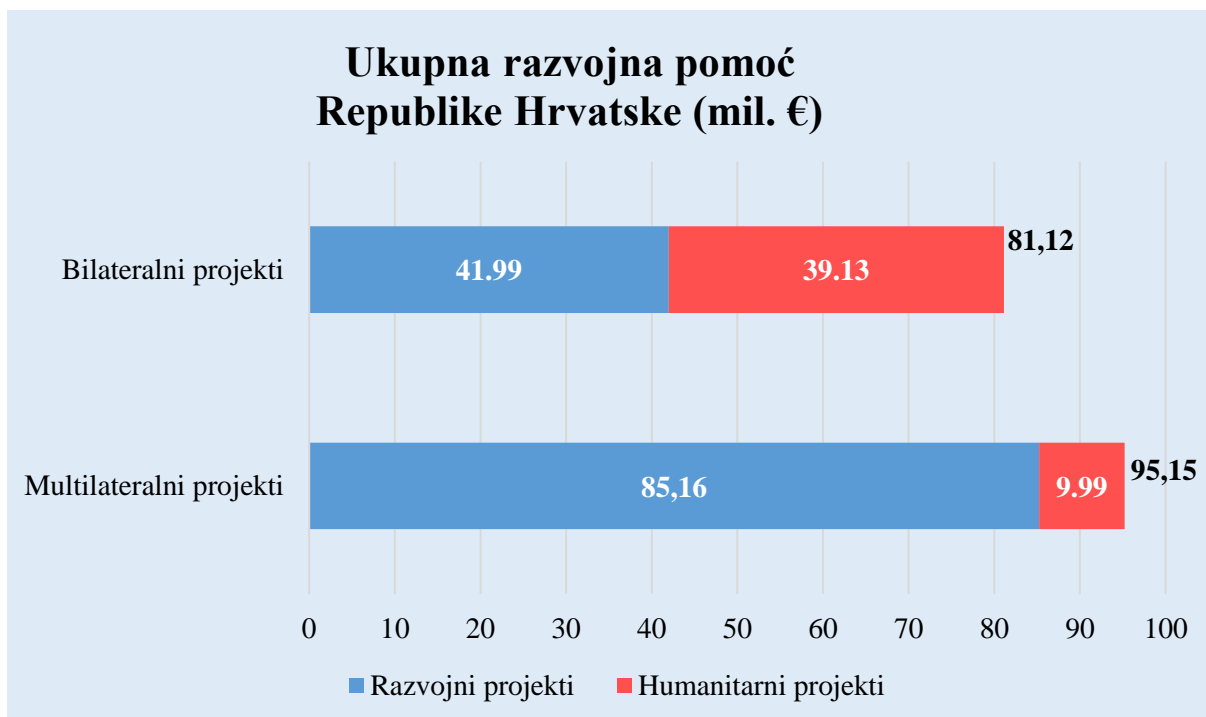
Grafički prikaz 1. Izdvajanja za SRP Republike Hrvatske 2013.-2023. (u mil. eura)

Ukupna izdvajanja Hrvatske za SRP u 2023. godini iznosila su 176,27 milijuna eura što predstavlja povećanje od ~37,89% u odnosu na 2022. godinu.³

Grafički prikaz 2. Struktura ukupne pomoći Republike Hrvatske u 2023. godini (u mil. eura)

³ Ukupna izdvajanja Hrvatske za SRP u 2022. godini iznosila su 127,84 milijuna eura.

Grafički prikaz 3. Struktura ukupne pomoći Republike Hrvatske u 2023. godini, podjela na bilateralne i multilateralne projekte i suradnje (u mil. eura)

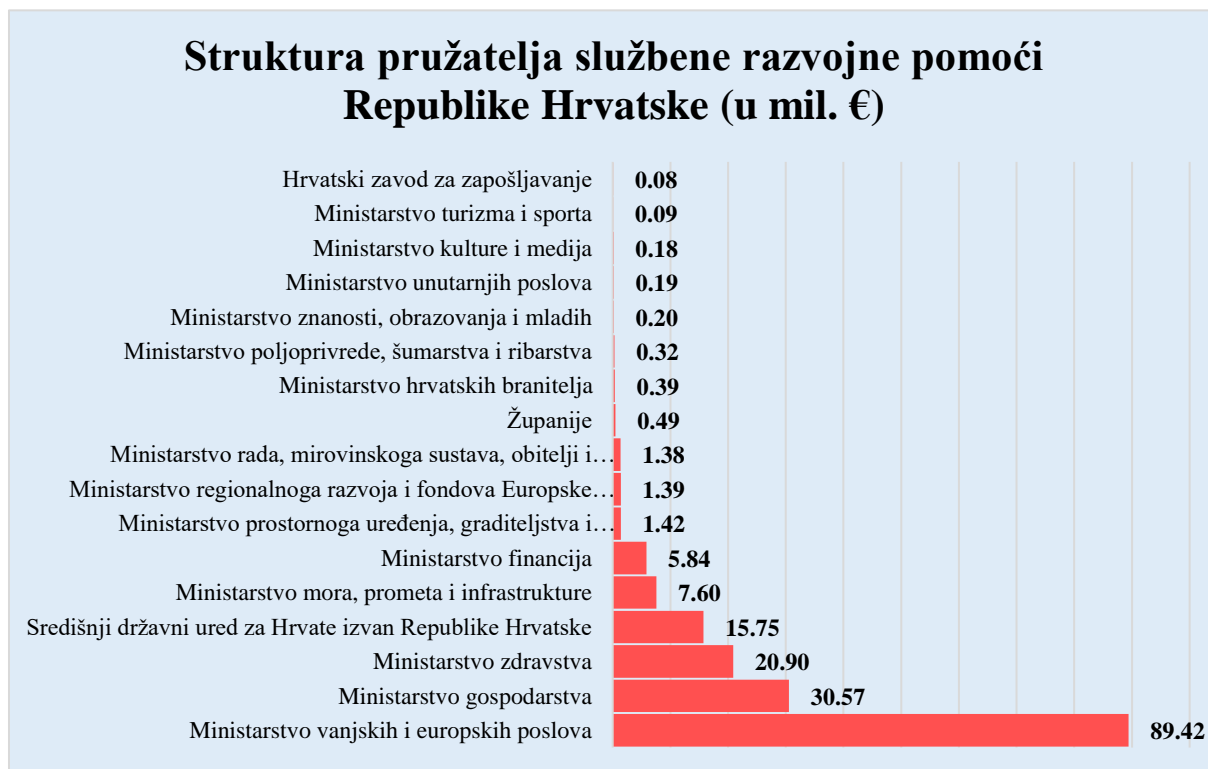
Hrvatska je u 2023. godini osigurala približno podjednak udio svoje službene razvojne pomoći kroz bilateralne i multilateralne kanale. Bruto bilateralni SRP činio je približno 46% ukupnih isplata SRP-a. Udio razvojnih projekata u bilateralnoj pomoći iznosi približno 52%, a humanitarnih projekata 48%. S druge strane, ~54% SRP-a usmjereno je uglavnom putem multilateralnih organizacija (namjenskih doprinosa), a udio razvojnih projekata u multilateralnoj pomoći iznosi približno 89,52%, dok je udio humanitarnih projekata 10,48%.

Struktura dionika

Tijekom 2023. godine ukupno je 30 dionika provelo projekte razvojne suradnje i humanitarne pomoći, odnosno uplaćivao redovite godišnje članarine međunarodnim organizacijama i drugim multilateralnim institucijama. U provedbi projekata sudjelovala su tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, financijske institucije i drugi institucionalni dionici. Riječ je o Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja (*dalje u tekstu: MINGOR*), Ministarstvu unutarnjih poslova, Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, Ministarstvu zdravstva, Ministarstvu hrvatskih branitelja, Ministarstvu financija, Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvu znanosti i obrazovanja, Ministarstvu turizma i sporta, Ministarstvu poljoprivrede, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvu kulture i medija, Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture, Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Središnjem državnom uredu za obnovu i

stambeno zbrinjavanje⁴, Državnom hidrometeorološkom zavodu, Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo, Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Uredu za udruge Vlade Republike Hrvatske, Hrvatskoj narodnoj banci, Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak, te jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave: Krapinsko-zagorskoj županiji, Primorsko-goranskoj županiji, Zadarskoj županiji, Osječko-baranjskoj županiji, Vukovarsko-srijemskoj županiji, Splitsko-dalmatinskoj županiji, Istarskoj županiji i Gradu Zagrebu.⁵

U nastavku je pregled SRP-a u 2023. godini po resornim tijelima:

Grafički prikaz 4. Službena razvojna pomoć resornih tijela u 2023. godini

⁴ Danom stupanja na snagu Zakona o izmjenama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (NN 21/23) prešao s radom Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje, a Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine preuzelo je poslove, opremu, pismohranu i drugu dokumentaciju, sredstva za rad, financijska sredstva, prava i obveze Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje.

⁵ Slijedom članka 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (NN 57/24) ministarstva jesu Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo obrane, Ministarstvo financija, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih, Ministarstvo demografije i useljeničtva, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo hrvatskih branitelja i Ministarstvo zdravstva. Sukladno članku 13. istog Zakona nastavljaju s radom, sukladno ustrojstvu i djelokrugu propisanim ovim Zakonom Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja kao Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo pravosuđa i uprave kao Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Ministarstvo znanosti i obrazovanja kao Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih i Ministarstvo poljoprivrede kao Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

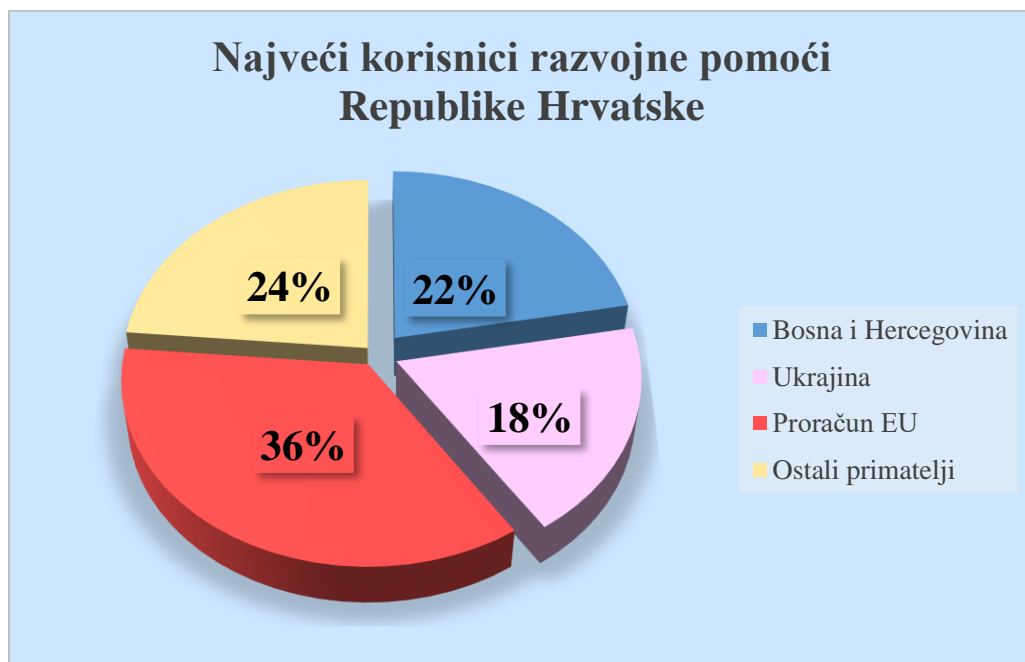
Nadalje, slijedom članka 2. istog Zakona državne upravne organizacije jesu Središnji državni ured za središnju javnu nabavu, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Hrvatska vatrogasna zajednica, Državni inspektorat, Državna geodetska uprava, Državni hidrometeorološki zavod, Državni zavod za intelektualno vlasništvo, Državni zavod za mjeriteljstvo i Državni zavod za statistiku.

Što se tiče pružatelja SRP-a u 2023. godini, osim MVEP-a, valja spomenuti da je MINGOR sudjelovao u SRP-u s iznosom od 30,57 milijuna eura, od čega je manji dio, nešto manje od pola milijuna eura, izdvojen za multilateralne razvojne aktivnosti poput članarina u međunarodnim organizacijama. Čak 30 milijuna eura MINGOR je uputio u bilateralne humanitarne aktivnosti u vidu žurne pomoći Republici Turskoj, Sirijskoj Arapskoj Republici te pružanje smještaja raseljenim osobama iz Ukrajine.

Ministarstvo zdravstva je gotovo podjednako bilo aktivno u pružanju humanitarne (9,86 milijuna eura) i razvojne pomoći (11,04 milijuna eura). Naime, pri pružanju humanitarne pomoći glavni je fokus bio na suzbijanju širenja epidemija (COVID-19 i sl.) te na zbrinjavanju ukrajinskih ranjenika, dok je razvojna pomoć bila usmjerena na opremanje i nabavu medicinske opreme u zdravstvenim ustanovama država primateljica razvojne pomoći.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske je, kroz bilateralne razvojne projekte, inozemstvu dodijelio nešto manje od 16 milijuna eura kroz poticaje, programe pomoći, stipendije i slične projekte.

Osim navedenih, sva ostala tijela državne, regionalne i lokalne (samo)uprave svojim su djelovanjem – a u skladu sa svojim mogućnostima, pridonijeli sveukupnoj razvojnoj pomoći kroz programe, poticaje, pozive, projekte, prijenose znanja i tehničke pomoći i slično.

Grafički prikaz 5. Udio korisnika u ukupnoj službenoj razvojnoj pomoći RH 2023. godine

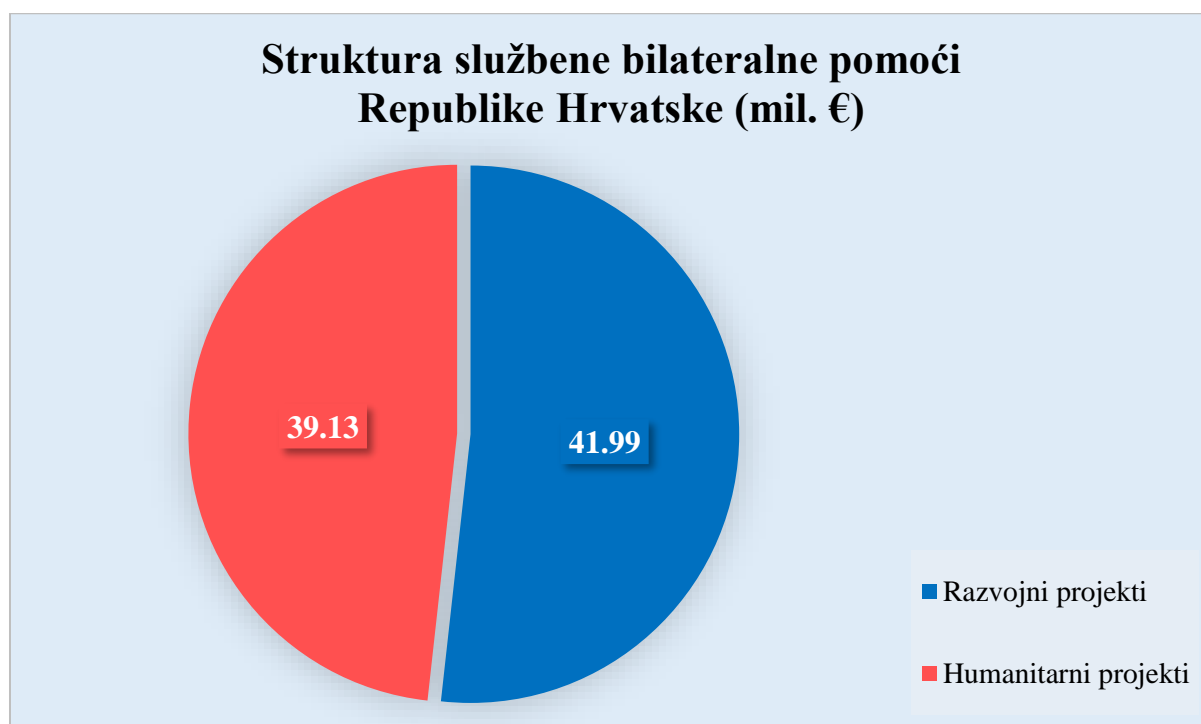
4. Bilateralna službena razvojna pomoć

Bilateralna službena razvojna pomoć Republike Hrvatske u 2023. godini bila je ponajprije usmjerena na zemlje jugoistočne Europe, posebice Bosnu i Hercegovinu, potom na Ukrajinu te u manjoj mjeri na Bliski istok i Afriku sukladno zadanim zemljopisnim prioritetima.

Valja naglasiti da je, unatoč širim globalnim izazovima, Republika Hrvatska u 2023. godini nastavila s potporom razvitku i stabilnosti Bosne i Hercegovine, kao jednom od prioriternih zemalja te njezinu putu prema euroatlantskim integracijama.

U 2023. godini provedeno je više od 90 programa i projekata s ciljem jačanja i poticanja razvoja demokratskih institucija, mira i sigurnosti, poslijeratne tranzicije, pristupanja EU, gospodarstva, digitalizacije, lokalne infrastrukture, energetske učinkovitosti i zaštite okoliša, obrazovanja i drugih različitih vrsta edukacija, zdravlja, kulture te zaštite ljudskih prava i dostojanstva svake ljudske osobe, zaštite i osnaživanja žena, djece i mladih.

Temeljem Javnog poziva iz 2023. godine, MVEP je nastavio suradnju s organizacijama civilnog društva kroz provedbu projekata usmjerenih na izgradnju financijskih i nefinancijskih kapaciteta za održivi rast; obuke žena u području održivog razvoja i kružnog gospodarstva; prijenosa znanja o demokraciji i socijalnim uslugama kroz poticanje edukativnih, kulturnih i sportskih aktivnosti (koji se provode u zemljama jugoistočne Europe s naglaskom na Bosni i Hercegovini).

Grafički prikaz 6. Struktura službene bilateralne pomoći RH u 2023. godini (mil. eura)

Promatrajući strukturu službene bilateralne pomoći RH u 2023. godini, Republika Hrvatska je gotovo podjednako provodila i razvojne i humanitarne aktivnosti. Humanitarni projekti većinom su se odnosili na pružanje žurne i/ili humanitarne pomoći ratom/vremenskim nepogodama pogođenim regijama, dok su razvojni projekti bili usmjereni na doprinose državama primateljicama, na ranije navedene javne pozive (projekte organizacija civilnog društva) i slično.

Usprkos rastućim potrebama, financiranje humanitarnih potreba sve je izazovnije održati na potrebnoj razini. U 2023. godini Republika Hrvatska uputila je u inozemstvo žurnu i

humanitarnu pomoć u ukupnoj vrijednosti od gotovo 49,12 milijuna eura, iz državnih i nevladinih izvora, što čini udio od 27,85% SRP-a.

Tako je Republika Hrvatska pružila hitnu humanitarnu pomoć sukobom pogođenom civilnom stanovništvu Gaze, poplavama pogođenoj Libiji te potresom pogođenima Kraljevini Maroku, Sirijskoj Arapskoj Republici i Republici Turskoj u suradnji s međunarodnim organizacijama i agencijama UN-a – Međunarodnim odborom Crvenog križa (ICRC), Programom Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP), Agencijom Ujedinjenih naroda za pomoć i rad za palestinske izbjeglice na Bliskom istoku (UNRWA) i Fondom Ujedinjenih naroda za djecu (UNICEF).

5. Multilateralna službena razvojna pomoć

Republika Hrvatska je u 2023. godini podmirila obvezne i dobrovoljne doprinose međunarodnim organizacijama u sustavu UN-a, kao i drugim međunarodnim organizacijama i agencijama temeljem obveza koje proizlaze iz članstva. Navedeni se doprinosi u cijelosti i dijelom prikazuju kao SRP u skladu s kriterijima OECD DAC-a.

Potrebe za humanitarnom pomoći u 2023. godini i dalje su bile obilježene složenim krizama koje se isprepliću i pojačavaju postojeće ranjivosti. Rješavanje ovih potreba zahtijevalo je koordinirane napore, povećano financiranje i inovativna rješenja za prilagodbu globalnom kontekstu.

Posljedica navedenoga u 2023. godini je 85% ukupne multilateralne pomoći Republike Hrvatske usmjereno u razvojne projekte koji su za cilj imali ublažavanje posljedica kriza te anticipatorne aktivnosti s ciljem očuvanja temeljnih ljudskih prava.

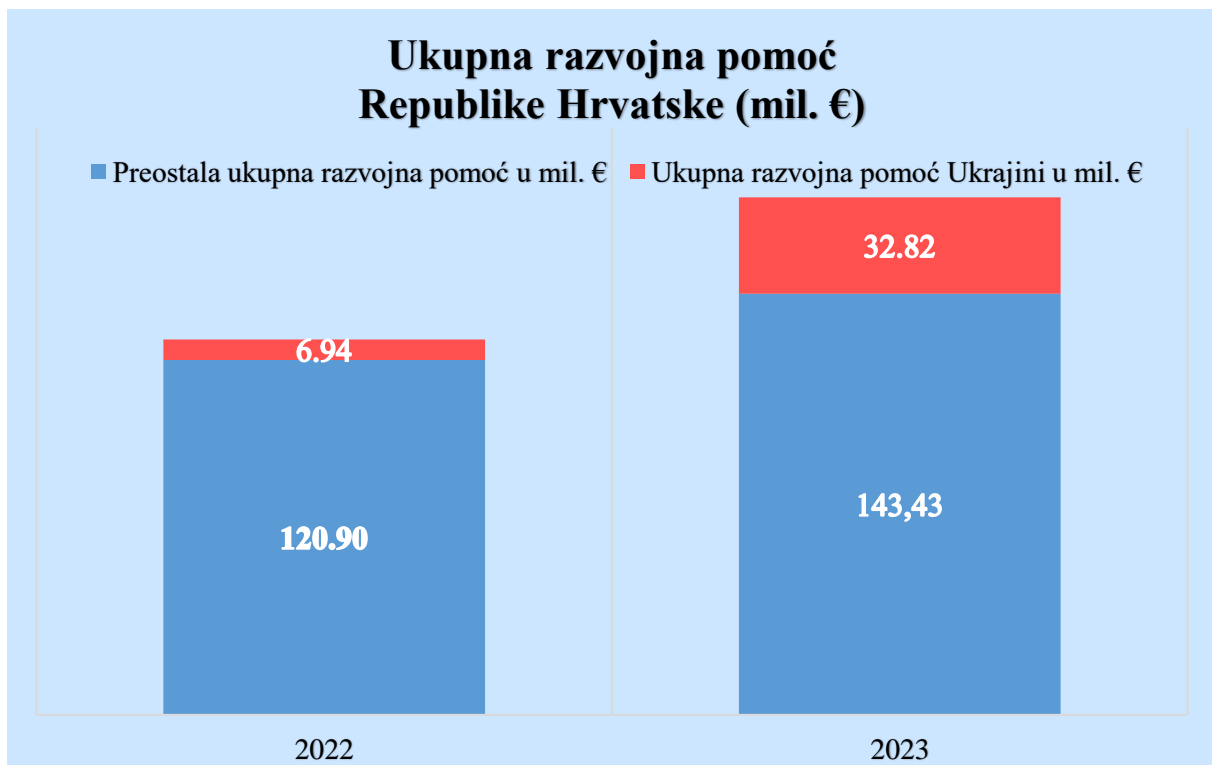

Grafički prikaz 7. Struktura službene multilateralne pomoći RH u 2023. godini (mil. EUR)

Ukupan prikaz obveznih i dobrovoljnih doprinosa uplaćen međunarodnim organizacijama u 2023. godini nalazi se u prilogu 9.1.

6. Ukrajina

Republika Hrvatska je, kao i većina međunarodnih razvojnih dionika, poglavito EU, svoje djelovanje na razvojno-humanitarnom planu i u 2023. godini dominantno usmjerila na aktivnosti pomoći ratom zahvaćenoj Ukrajini i žrtvama rata, što će ostati prioritet i u 2024. godini. Hrvatska je nastavila solidarno, dosljedno i odgovorno pomagati Ukrajini u suočavanju s posljedicama rata te je do sada pružena žurna, humanitarna i razvojna pomoć u ukupnom iznosu od 143 milijuna eura.

Grafički prikaz 8. Udio pomoći Ukrajini u ukupnoj razvojnoj pomoći RH u 2023. godini

Na grafičkom prikazu 7. usporedno su prikazani iznosi SRP-a Republike Hrvatske za 2022. i 2023. godinu kako bi se, u ukupnoj razvojnoj pomoći, jasnije prikazao udio kojeg čini pomoć Ukrajini. Tako je jasno primjetno povećanje pružene pomoći Ukrajini u 2023. godini, a samim time i povećanje udjela u ukupno izdvojenim sredstvima; gotovo 19% ukupnog SRP-a Republike Hrvatske u 2023. godini izdvojeno je za Ukrajinu.

Posebno se ističe podrška Republike Hrvatske Ukrajini na planu protuminskog djelovanja, područja u kojem je RH stekla bogato, jedinstveno i globalno prepoznato nacionalno iskustvo i ekspertizu.

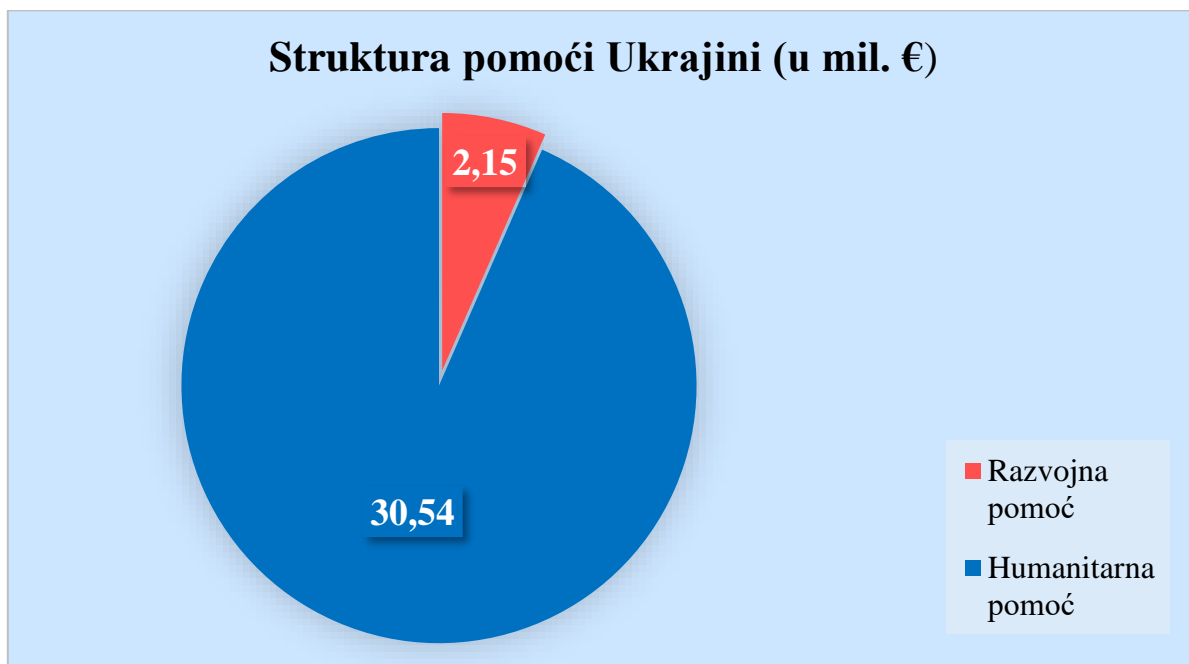
Republika Hrvatska je 11. i 12. listopada 2023. godine bila domaćin povijesne prve Međunarodne donatorske konferencije o humanitarnom razminiranju Ukrajine na kojoj su države sudionice prikupile gotovo pola milijarde eura (473 milijuna) pomoći za razminiranje Ukrajine. Vlada Republike Hrvatske i tom je prigodom demonstrirala snažnu opredijeljenost nastavku pružanja pomoći Ukrajini donacijom od 5 milijuna eura kojom će se nabaviti oprema za razminiranje i organizirati obuka za potrebe vojnih i civilnih protuminskih struktura Ukrajine.

S obzirom da se na meti oružane agresije Ruske Federacije osobito nalazi kritična energetska infrastruktura, Republika Hrvatska je u 2023. godini putem UNICEF-a uputila jedan milijun eura kojim je nabavljeno 50 generatora velike snage za škole i bolnice u Ukrajini.

Budući da je Ukrajina od ranije poznata kao jedan od jamaca stabilnosti svjetske prehrambene arhitekture, posebice što se tiče opskrbe žitaricama najranjivijih zemalja u razvoju, Republika Hrvatska je u 2023. godini uputila jedan milijun eura Svjetskom programu za hranu (WFP) za humanitarno razminiranje i gospodarsku revitalizaciju poljoprivrednih površina u Ukrajini.

Republika Hrvatska je iskazala brigu za obnovu vitalne društvene infrastrukture i kroz suradnju s Hrvatskim Caritasom kojom je nabavljena oprema za dječji vrtić u Hostomelju. Osim toga, hrvatska podrška iskazuje se i u liječenju i rehabilitaciji ranjenih osoba iz Ukrajine u hrvatskim zdravstvenim ustanovama koje provodi Ministarstvo hrvatskih branitelja u suradnji s drugim relevantnim tijelima Republike Hrvatske. MVEP je također podržao inicijativu OECD-a usmjerenu na potrebe Ukrajine u skladu s njezinim planom oporavka i razvoja, kao i prioritetima koje je postavila EU. Osim što RH dosljedno podržava Ukrajinu u borbi za suverenitet i slobodu, te obnovu i oporavak, ovaj projekt osnažuje suradnju Republike Hrvatske s OECD-om, što je osobito značajno u kontekstu pristupanja Hrvatske u njegovo članstvo.

Sve naprijed navedene aktivnosti hrvatskih državnih tijela u pružanju pomoći Ukrajini komplementarno su osnažene kroz pojačani angažman hrvatskih organizacija civilnog društva koje postaju sve značajniji partneri Vladi Republike Hrvatske u zajedničkom djelovanju prema Ukrajini. Ovdje valja istaknuti aktivnosti poput resocijalizacije ukrajinskih ratnih veterana kroz ronilačke aktivnosti te ljetovanja/zimovanja i edukacije o minskoj opasnosti za djecu iz ratom pogođenih područja koja su financirana u okviru Javnog poziva MVEP-a.

Grafički prikaz 9. Struktura pomoći Ukrajini (u mil. eura)

7. Zaključak

Zaključno, 2023. godina obilježena je značajnim izazovima na globalnoj razini, no Republika Hrvatska je nastavila jačati svoju ulogu u međunarodnoj razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći. Povećanje izdvajanja SRP-a na 0,20 % BND-a pokazuje opredijeljenost Republike Hrvatske prema globalnim ciljevima održivog razvoja i pružanju pomoći ugroženim zemljama i regijama, unatoč rastućim humanitarnim potrebama i krizama. Ključni korak naprijed predstavlja stjecanje *Participant* statusa u okviru OECD DAC-a, što osnažuje poziciju Hrvatske u globalnim razvojnim procesima i omogućava još veću vidljivost i utjecaj na međunarodnoj sceni.

Novi zakonski okvir, usvojen početkom 2024. godine, pruža snažnu osnovu za daljnji razvoj nacionalne strategije međunarodne suradnje, usklađujući je s EU i OECD standardima. Posebna pažnja posvećena je inovativnim financijskim i pravnim mehanizmima te jačanju suradnje s organizacijama civilnog društva, što potvrđuje dugoročnu predanost Republike Hrvatske održivom razvoju, miru i sigurnosti. Time Republika Hrvatska ne samo da osigurava kontinuitet u pružanju pomoći, već se pozicionira kao sve relevantniji čimbenik u globalnim okvirima, s naglaskom na digitalizaciju, odgovoran gospodarski razvoj i regionalnu stabilnost, posebno u susjednim zemljama jugoistočne Europe.

8. Prilozi

8.1. Popis provedenih projekata u 2023. godini